

**МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ
БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ МЕЖДУНАРОДНЫХ ОТНОШЕНИЙ
Кафедра международного права**

Аннотация к дипломной работе

**ОБЫЧНЫЕ НОРМЫ- МЕЖДУНАРОДНОГО ПРАВА;
ПРОЦЕСС ФОРМИРОВАНИЯ И ВЫЯВЛЕНИЯ**

Герцик Елизавета Вячеславовна

Научный руководитель – кандидат юридических наук, доцент Т.Н.Михалёва

Минск, 2025

АННОТАЦИЯ

Дипломная работа 64 страницы, 60 источников.

Ключевые слова: МЕЖДУНАРОДНО-ПРАВОВОЙ ОБЫЧАЙ, ИСТОЧНИКИ МЕЖДУНАРОДНОГО ПРАВА, МЕЖДУНАРОДНЫЙ ДОГОВОР, МЕЖДУНАРОДНЫЙ СУД ООН, КОМИССИЯ МЕЖДУНАРОДНОГО ПРАВА ООН.

Объект исследования: правоотношения, возникающие при формировании и выявлении международно-правового обычая.

Цель работы: выявление особенностей и основных теоретических и практических проблем в области формирования международно-правового обычая и его действия в системе источников международного права.

Методология исследования: общенаучный диалектический метод познания; общие методы познания (логический, исторический, системный, сравнительный); методы теоретического исследования (восхождение от абстрактного к конкретному); частные методы познания (сравнительно-правовой и формально-юридический).

В результате исследования сформулировано определение термина «международно-правовой обычай»; определены и проанализированы основные теоретические и практические проблемы формирования международно-правового обычая и его действия в системе источников международного права; выявлены основные характеристики практики государств, формирующей международный обычай; рассмотрены различные формы практики, включая материальные и вербальные акты, а также бездействие, и их влияние на процесс формирования международно-правового обычая; проанализированы подходы к оценке противоречивой практики различных ветвей власти в демократических странах со строгим разделением властей, предложен принцип *lex specialis derogat legi generali* для приоритезации практики; исследованы особенности признания практики в качестве обязательной (*opinio juris*) и различные концепции, касающиеся этого субъективного элемента международного обычного права; рассмотрены и проанализированы вопросы кодификации международного обычного права, включая её преимущества и недостатки

Значимость работы: Полученные в ходе исследования результаты могут быть использованы в нормотворческом и правоприменительном процессе; преподавании дисциплин «Международное публичное право» для специальности «международное право»; в дальнейших научных исследованиях; при подготовке научных трудов и учебных пособий.

Дипломная работа является самостоятельно выполненным исследованием.

АННАТАЦЫЯ

Дыпломная праца 64 старонкі, 60 крыніц.

Ключавыя словы: МІЖНАРОДНА-ПРАВАВЫ ЗВЫЧАЙ, КРЫНІЦЫ МІЖНАРОДНАГА ПРАВА, МІЖНАРОДНЫ ДАГАВОР, МІЖНАРОДНЫ СУД ААН, КАМІСІЯ МІЖНАРОДНАГА ПРАВА ААН.

Аб'ект даследавання: праваадносіны, якія ўзнікаюць пры фарміраванні і выяўленні міжнародна-прававога звычаю.

Мэта работы: выяўленне асаблівасцей і асноўных тэарэтычных і практычных праблем у галіне фарміравання міжнародна-прававога звычаю і яго дзеяння ў сістэме крыніц міжнароднага права.

Метадалогія даследавання: агульнанавуковы дыялектычны метады пазнання; агульныя метады пазнання (лагічны, гістарычны, сістэмны, параўнальны); метады тэарэтычнага даследавання (узыходжанне ад абстрактнага да канкрэтнага); прыватныя метады пазнання (параўнальна-прававы і фармальна-юрыдычны).

У выніку даследавання сфармулявана вызначэнне тэрміна "міжнародна-прававы звычай"; вызначаны і прааналізаваны асноўныя тэарэтычныя і практычныя праблемы фарміравання міжнародна-прававога звычаю і яго дзеяння ў сістэме крыніц міжнароднага права; выяўлены асноўныя характарыстыкі практыкі дзяржаў, якая фарміруе міжнародны звычай; разгледжаны розныя формы практыкі, уключаючы матэрыяльныя і вербальныя акты, а таксама бяздзейнасць, і іх уплыў на працэс фарміравання міжнародна-прававога звычаю; прааналізаваны падыходы да ацэнкі супярэчлівай практыкі розных галін улады ў дэмакратычных краінах са строгім падзелам уладаў, прапанаваны прынцып *lex specialis derogat legi generali* для прыярытызацыі практыкі; даследаваны асаблівасці прызнання практыкі ў якасці абавязковай (*opinio juris*) і розныя канцэпцыі, якія датычацца гэтага суб'ектыўнага элемента міжнароднага звычайнага права; разгледжаны і прааналізаваны пытанні кваліфікацыі міжнароднага звычайнага права, уключаючы яе перавагі і недахопы.

Значнасць працы: Атрыманыя ў ходзе даследавання вынікі могуць быць выкарыстаны ў нарматворчым і правапрымяняльным працэсе; выкладанні дысцыплін "Міжнароднае публічнае права" для спецыяльнасці "міжнароднае права"; у далейшых навуковых даследаваннях; пры падрыхтоўцы навуковых прац і навучальных дапаможнікаў.

Дыпломная праца з'яўляецца самастойна выкананым даследаваннем.

ANNOTATION

Diploma paper 64 страницы, 60 источников.

Key words: INTERNATIONAL CUSTOM, SOURCES OF INTERNATIONAL LAW, INTERNATIONAL TREATY, INTERNATIONAL COURT OF JUSTICE, INTERNATIONAL LAW COMMISSION.

Object of research: social relations in the sphere of enforcement proceedings with the participation of foreign subjects in the Republic of Belarus.

Purpose of research: To identify the characteristics and key theoretical and practical issues in the formation of customary international law and its role within the system of sources of international law.

Research methodology: General scientific dialectical method of cognition; general methods of cognition (logical, historical, systemic, comparative); methods of theoretical research (ascending from the abstract to the concrete); specific methods of cognition (comparative legal and formal-juridical).

Results of research: definition of the term "customary international law" has been formulated; the main theoretical and practical issues in the formation of customary international law and its operation within the system of sources of international law have been identified and analyzed; the main characteristics of state practice that forms customary international law have been identified; various forms of practice, including material acts, verbal acts, and inaction, and their impact on the process of forming customary international law have been considered; approaches to assessing conflicting practices of different branches of government in democratic countries with a strict separation of powers have been analyzed, and the principle of *lex specialis derogat legi generali* has been proposed for prioritizing practice; features of recognizing practice as mandatory (*opinio juris*) and various concepts related to this subjective element of customary international law have been investigated; and issues related to the codification of customary international law, including its advantages and disadvantages, have been considered and analyzed.

Significance of study: The results obtained during the research can be used in the legislative and legal application processes; in teaching the course "International Public Law" for the specialty "International Law"; in further scientific research; and in the preparation of scientific works and textbooks.

Diploma paper is an independently conducted research study.